Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 12. maja 2021 *

„Predhodno odločanje – Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 7, točka 2 – Pristojnost v zvezi z delikti ali kvazidelikti – Kraj nastanka škode – Škoda, ki jo sestavlja izključno finančna izguba“

V zadevi C-709/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) z odločbo z dne 20. septembra 2019, ki je na Sodišče prispela 25. septembra 2019, v postopku

Vereniging van Effectenbezitters

proti

BP plc,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, L. Bay Larsen, sodnik, C. Toader, sodnica, M. Safjan (poročevalec) in N. Jääskinen, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Vereniging van Effectenbezitters J. van der Beek, advocaat,

– za BP plc W. H. van Hemel, A. F. J. A. Leijten, O. J. W. Schotel in J. S. Kortmann, advocaten,

– za Evropsko komisijo G. Wils, R. Troosters in M. Heller, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 17. decembra 2020

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Vereniging van Effectenbezitters (združenje delničarjev, Nizozemska, v nadaljevanju: VEB) s sedežem v Haagu (Nizozemska) in družbo BP plc, ki opravlja dejavnost na svetovni ravni in ima statutarni sedež v Londonu (Združeno kraljestvo), zaradi odgovornosti zadnjenavedene za škodo, ki so jo utrpele osebe, ki so kupile, posedovale ali prodale navadne delnice družbe BP, zlasti prek naložbenega računa, ki so ga imele na Nizozemskem.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah 15 in 16 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno:

„(15) Pravila o pristojnosti bi morala biti čim bolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca. Pri tem bi morala taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta spora ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. Da bi postala skupna pravila preglednejša in da ne pride do kolizije pristojnosti, je treba stalno prebivališče pravne osebe opredeliti kot avtonomen koncept.

(16) Poleg stalnega prebivališča toženca bi morala obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja. Obstoj tesne povezave bi moral zagotoviti pravno varnost in preprečiti možnost, da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti. To je pomembno zlasti v sporih v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.“

4 Poglavje II Uredbe št. 1215/2012, naslovljeno „Pristojnost“, med drugim vsebuje oddelek 1 z naslovom „Splošne določbe“ in oddelek 2 z naslovom „Posebna pristojnost“. Člen 4(1) te uredbe, ki je uvrščen v ta oddelek 1, določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

5 Člen 7 Uredbe št. 1215/2012, ki je uvrščen v ta oddelek 2, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[…]

2. v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka;

[…]“

Nizozemsko pravo

6 Člen 305a knjige 3 Burgerlijk Wetboek (civilni zakonik), ki je začel veljati 1. julija 1994 (v nadaljevanju: BW), določa:

„1. Vsaka institucija ali združenje, ki je v celoti pravno sposobna, lahko vloži tožbo pri sodišču zaradi obrambe podobnih interesov drugih oseb, če te interese ščiti v skladu s svojim statutom.

[…]

3. Predmet tožbe, kot je navedena v prvem odstavku, ne more biti […] plačilo denarne odškodnine.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

7 VEB je združenje, ki ima polno pravno sposobnost v skladu z nizozemskim pravom in katerega namen, kot je določen v njegovem statutu, je zastopanje interesov delničarjev. Med drugim lahko vlaga kolektivne tožbe v smislu člena 305a knjige 3 BW.

8 BP je naftna in plinska družba, ki svojo dejavnost opravlja na svetovni ravni. Njene navadne delnice kotirajo na borzah v Londonu in Frankfurtu (Nemčija). *American Depository Shares*, ki so izvedeni iz navadnih delnic, kotirajo na borzi v New Yorku (Združene države).

9 20. aprila 2010 je prišlo do eksplozije na vrtalni ploščadi Deepwater Horizon, ki jo je imela v najemu družba BP in ki je bila v Mehiškem zalivu, pri čemer je prišlo do smrtnih žrtev in ranjenih oseb. Zaradi te eksplozije je nastala tudi okoljska škoda.

10 Združenje VEB je leta 2015 proti družbi BP pri rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) na podlagi člena 305a knjige 3 BW vložilo kolektivno tožbo v imenu oseb, ki so v obdobju od 16. januarja 2007 do 25. junija 2010 kupile, imele v posesti ali prodale navadne delnice družbe BP prek naložbenega računa, ki so ga imele na Nizozemskem, ali naložbenega računa banke in/ali naložbenega podjetja s sedežem na Nizozemskem (v nadaljevanju: delničarji družbe BP).

11 Združenje VEB je v okviru tega postopka rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) predlagalo, naj razsodi:

– da so nizozemska sodišča mednarodno pristojna za odločanje o odškodninskih zahtevkih delničarjev družbe BP;

– da je za te zahtevke krajevno pristojno rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu);

– da se za odškodninske zahtevke uporablja nizozemsko pravo;

– da je družba BP svojim delničarjem posredovala nepravilne, nepopolne in zavajajoče informacije, prvič, o svojih varnostnih in vzdrževalnih programih pred razlitjem nafte 20. aprila 2010 in/ali, drugič, o obsegu tega razlitja nafte in/ali, tretjič, o vlogi, ki jo je družba BP imela pri razlitju nafte in o njeni odgovornosti za to;

– da je družba BP ravnala nezakonito v razmerju do delničarjev družbe BP;

– da bi se delnice družbe BP, če ne bi bilo nezakonitega ravnanja te družbe, s strani delničarjev družbe BP kupovale ali prodajale po ugodnejši tržni ceni ali pa do nakupa ali prodaje sploh ne bi prišlo;

– da obstaja povezava med protipravnimi dejanji družbe BP ter nakupnimi in prodajnimi pogoji, ki so nastali zaradi teh dejanj, na eni strani ter škodo, ki so jo delničarji družbe BP utrpeli glede vrednosti delnice med 16. januarjem 2007 in 25. junijem 2010, na drugi strani.

12 Družba BP je ugovarjala pristojnosti nizozemskega sodišča in trdila, da to ne more biti mednarodno pristojno na podlagi Uredbe št. 1215/2012.

13 Rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) se je izreklo za nepristojno za odločanje o zahtevkih združenja VEB. Gerechtshof Amsterdam (višje sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) je v pritožbenem postopku to sodbo o nepristojnosti potrdilo. Zadnjenavedeno sodišče je ugotovilo, da gre v obravnavanem primeru za izključno finančno škodo, za katero vlagatelji trdijo, da so jo utrpeli na Nizozemskem zaradi dogodkov, in sicer dejanj in/ali opustitev družbe BP, ki se niso zgodili na Nizozemskem. Nastanek škode na naložbenem računu, ki je na Nizozemskem, naj sam po sebi ne bi bil zadostna navezna okoliščina za ugotovitev pristojnosti nizozemskega sodišča na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012, saj so za to potrebne druge posebne okoliščine. Dejstvo, da je družba BP namenjena svetovni skupnosti vlagateljev, vključno z nizozemskimi vlagatelji, in dejstvo, da združenje VEB zastopa interese velikega števila vlagateljev, od katerih ima večina sedež ali stalno prebivališče na Nizozemskem, naj ne bi pomenili takih posebnih okoliščin.

14 Združenje VEB je pri predložitvenem sodišču, Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske), vložilo kasacijsko pritožbo.

15 Združenje VEB s to pritožbo med drugim trdi, da so okoliščine obravnavane zadeve primerljive z okoliščinami v zadevah, v katerih sta bili izdani sodbi z dne 28. januarja 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), in z dne 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), v katerih je Sodišče presodilo, da je pristojnost sodišč v kraju stalnega prebivališča tožeče stranke upravičena, kadar je kraj stalnega prebivališča tožeče stranke dejansko kraj vzročnega dogodka ali kraj nastanka škode. Združenje VEB je trdilo, da do zmanjšanja vrednosti certifikatov ni prišlo zaradi nihanja na trgu, temveč zato, ker je družba BP posredovala nepravilne, nepopolne in zavajajoče informacije o razlitju nafte, s čimer družba BP ni izpolnila svojih zakonskih obveznosti posredovanja informacij. Zato naj bi delničarji sprejeli naložbene odločitve, ki jih ne bi sprejeli, če bi bilo dejansko stanje predstavljeno pravilno in v celoti. Ko je postala pravilna informacija znana, naj bi se vrednost njihovih delnic zmanjšala, s čimer naj bi jim bila povzročena škoda. Glede na to, da naj bi se delnice ali vsaj terjatve delničarjev v zvezi s temi delnicami upravljale (pisanje v dobro ali odtegnitev) na naložbenem računu, na katerem naj bi bile in ki je bil na Nizozemskem, oziroma na naložbenem računu banke in/ali naložbenega podjetja s sedežem na Nizozemskem, naj bi škoda, ki jo pomeni zmanjšanje vrednosti delnic zaradi nezakonitega ravnanja družbe BP, nastala neposredno na Nizozemskem na tem naložbenem računu. Združenje VEB zato meni, da so nizozemska sodišča pristojna za odločanje o njegovih zahtevkih. Za to pristojnost nizozemskih sodišč naj ne bi bila potrebna nobena posebna ali dodatna okoliščina.

16 Družba BP je v obrambo med drugim trdila, da v sodbi z dne 28. januarja 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), zgolj dejstvo, da je škoda nastala neposredno na bančnem računu v Avstriji, ni zadostovalo za priznanje pristojnosti avstrijskih sodišč. Navedla je, da je rešitev iz te sodbe temeljila na okoliščinah, ki so, gledano v celoti, omogočale priznanje pristojnosti sodišč kraja stalnega prebivališča tožeče stranke. Izključno finančne škode, ki nastane neposredno na bančnem računu tožeče stranke, naj same po sebi ne bi bilo mogoče opredeliti kot upoštevno navezno okoliščino v smislu člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012, tudi če ni tveganja, da bi oškodovana stranka s tem, da bi se odločila za odprtje bančnega računa v državi, ki jo sama izbere, naknadno posegla v kraj nastanka škode. Ob

neobstoju dodatnih okoliščin naj torej sodišče v kraju, v katerem je bančni račun, ne bi bilo pristojno. Po mnenju družbe BP njene trditve veljajo ne glede na to, ali je uvedeni postopek skupinski ali posamičen.

17 Po mnenju predložitvenega sodišča sta dejanski stanji, obravnavani v sodbah z dne 28. januarja 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), in z dne 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), ter dejansko stanje v sporu, o katerem odloča, podobna, ker so v teh treh zadevah vlagatelji utrpeli izključno finančno škodo, ki je nastala neposredno na bančnem računu ali na naložbenem računu, pri čemer je ta škoda posledica zmanjšanja vrednosti vrednostnih papirjev, ki so bili na tem bančnem računu ali na tem naložbenem računu kot sredstva.

18 Ta dejanska stanja pa naj bi se razlikovala po tem, da je bila finančna škoda iz postopka v glavni stvari povzročena s tem, da je družba BP nepravilne, nepopolne in zavajajoče informacije razkrila s sporočili za javnost, poročili, objavljenimi na njenem spletnem mestu, letnimi računovodskimi izkazi in letnimi poročili ter izjavami, ki so jih javno podali direktorji, in ne, kot v prvonavedenih dveh zadevah, z razkritjem takih informacij na ozemlju določene države članice. Predložitveno sodišče v postopku v glavni stvari tako meni, da se družba BP, ko je posredovala te informacije, ni ločeno ali posebej obrnila na nizozemske vlagatelje. Iz dejanskega stanja, kot ga je ugotovilo Gerechtshof Amsterdam (višje sodišče v Amsterdamu), naj bi bilo razvidno, da se zadeva v glavni stvari ne nanaša na prodajo in nakup finančnih produktov na nizozemskem sekundarnem trgu, temveč na nakup navadnih delnic družbe BP, ki naj bi kotirale na londonski oziroma frankfurtski borzi, prek naložbenega računa, ki je na Nizozemskem, ali naložbenega računa, ki ga ima odprtega banka in/ali naložbeno podjetje s sedežem na Nizozemskem.

19 Po mnenju predložitvenega sodišča se sodbi z dne 28. januarja 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), in z dne 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), od obravnavane zadeve znatno razlikujeta tudi, ker se zadnjenavedena nanaša na kolektivno tožbo, zaradi česar lahko pride do dodatnih težav glede določitve kraja, v katerem je škoda nastala. Ker naj bi bil namen take tožbe varstvo podobnih interesov, naj ne bi bile upoštevane individualne okoliščine oškodovancev. Ker posebnosti posameznih transakcij v kolektivni tožbi niso obravnavane, naj bi bilo treba odgovoriti na vprašanje, ali in – če je odgovor pritrdilen – kako bi bilo treba po potrebi ugotoviti dodatne posebne okoliščine.

20 Navedeno sodišče navaja, da tudi če bi bilo nizozemsko sodišče, ki odloča o zadevi, v okviru kolektivne tožbe na podlagi člena 305a knjige 3 BW pristojno za odločanje o zahtevkih združenja VEB in bi presodilo, da je družba BP ravnala nezakonito v razmerju do svojih delničarjev, bi ti lahko na tej podlagi posamično sprožili nov postopek, v katerem bi zahtevali izplačilo denarne odškodnine. V tem primeru naj bi bilo treba ugotoviti, ali je take tožbe mogoče vložiti pri sodišču, pristojnem za odločanje o kolektivni tožbi. To vprašanje bi se lahko postavilo, če bi bilo stalno prebivališče delničarja družbe BP ali kraj njegovega bančnega računa in/ali njegovega naložbenega računa na Nizozemskem izven krajevne pristojnosti sodišča, ki odloča o zadevi. Prav tako bi se postavilo vprašanje, kateri dejavnik ali kateri dejavniki so odločilni za krajevno pristojnost v državi.

21 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. (a) Ali je treba člen 7, začetek in točka 2, Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da neposreden nastanek izključno finančne škode na nizozemskem naložbenem računu ali naložbenem računu banke in/ali naložbenega podjetja s sedežem na Nizozemskem – ta škoda pa je posledica naložbenih odločitev, sprejetih pod vplivom splošnih svetovno razširjenih, vendar nepravilnih, nepopolnih in zavajajočih informacij mednarodne družbe, ki kotira na borzi – pomeni zadostno navezno okoliščino za mednarodno pristojnost nizozemskega sodišča na podlagi kraja nastanka škode (*Erfolgsort*)?

(b) Če je odgovor nikalen: ali se za ugotovitev pristojnosti nizozemskega sodišča zahtevajo dodatne okoliščine in katere so te okoliščine? Ali te dodatne okoliščine, in sicer to, da je družba BP usmerjena k svetovni skupnosti vlagateljev, vključno z nizozemskimi; da VEB zastopa interese številnih vlagateljev, katerih večina ima sedež ali prebivališče na Nizozemskem; da dogovor med družbo BP in delničarji v Združenih državah ni bil predlagan vlagateljem, katerih interese zastopa VEB, ne da bi se drug podoben postopek izvedel v Evropi; nazadnje, da so med delničarji, za račun katerih deluje VEB, potrošniki, za katere Uredba št. 1215/2012 določa posebno pravno varstvo, zadostujejo za ugotovitev pristojnosti nizozemskega sodišča?

2. Ali je odgovor na prvo vprašanje drugačen, če gre za tožbo, ki jo na podlagi člena 305a knjige 3 BW vloži združenje, katerega cilj je na lastno pobudo zastopati kolektivne interese vlagateljev, ki so utrpeli škodo, kot je opredeljena v prvem vprašanju, posledica česar je med drugim, da niso ugotovljeni niti stalno prebivališče zgoraj navedenih vlagateljev niti posebne okoliščine posameznih nakupnih transakcij ali posameznih odločitev, da se ne prodajo delnice, ki so že v lasti?

3. Če je nizozemsko sodišče pristojno, da v skladu s členom 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 odloča o tožbi, vloženi na podlagi člena 305a knjige 3 BW, ali je potem to sodišče na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 tudi mednarodno pristojno in krajevno pristojno v državi za odločanje o vseh pozneje vloženih posamičnih odškodninskih tožbah vlagateljev, ki so utrpeli škodo v smislu prvega vprašanja?

4. Če je nizozemsko sodišče v smislu tretjega vprašanja sicer mednarodno pristojno, ni pa krajevno pristojno v državi za odločanje o vseh posamičnih odškodninskih tožbah vlagateljev, ki so utrpeli škodo v smislu prvega vprašanja, ali se potem krajevna pristojnost v državi določi po stalnem prebivališču oškodovanega vlagatelja, sedežu banke, pri kateri ima ta vlagatelj odprt osebni bančni račun, sedežu banke, pri kateri je voden naložbeni račun, ali po kateri drugi navezni okoliščini?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

22 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da neposreden nastanek izključno finančne škode na naložbenem računu zaradi naložbenih odločitev, sprejetih glede na informacije, ki so na svetovni ravni lahko dostopne, vendar nepravilne, nepopolne ali zavajajoče, in ki prihajajo od mednarodne družbe, ki kotira na borzi, v nekaterih okoliščinah omogoča, da se glede na nastanek škode ugotovi mednarodna pristojnost sodišča države članice, v kateri ima sedež banka ali naložbeno podjetje, v katere oziroma katerega registru je vpisan račun, če za navedeno družbo niso veljale zakonske obveznosti glede seznanjanja javnosti v tej državi članici.

23 Najprej je treba opozoriti, da se – ker se glede na uvodno izjavo 34 Uredbe št. 1215/2012 s to uredbo razveljavlja in nadomešča Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42), ki je nadomestila Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila spremenjena z zaporednimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji – razlaga, ki jo je Sodišče podalo v zvezi z določbami teh drugih pravnih instrumentov, uporablja tudi za Uredbo št. 1215/2012, kadar je te določbe mogoče opredeliti za „enakovredne“. To pa velja za člen 5, točka 3, te konvencije, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 44/2001, na eni strani in člen 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 na drugi strani (sodba z dne 9. julija 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, točka 22).

24 Opozoriti je treba tudi, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pravilo o posebni pristojnosti iz člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 razlagati avtonomno in ozko (glej v tem smislu sodbo z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 17 in navedena sodna praksa).

25 Pristojnost iz člena 4 Uredbe št. 1215/2012, in sicer pristojnost sodišč države članice, na ozemlju katere ima tožena stranka stalno prebivališče, je namreč splošno pravilo. Ta uredba le kot odstopanje od tega splošnega pravila določa pravila o posebni in izključni pristojnosti v taksativno naštetih primerih, v katerih je toženo stranko mogoče ali jo je treba, odvisno od primera, tožiti pri sodišču druge države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 18 in navedena sodna praksa).

26 Vendar se, kot je Sodišče večkrat presodilo, pojem „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“ v smislu člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 nanaša tako na kraj nastanka škode kot na kraj vzročnega dogodka, zaradi katerega je ta škoda nastala, tako da je tožena stranka po izbiri tožeče stranke lahko tožena pred sodiščem enega ali drugega od teh dveh krajev (sodba z dne 9. julija 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, točka 23 in navedena sodna praksa).

27 Navedenega pojma „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“ iz člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 pa ni mogoče razlagati tako široko, da bi obsegal vsak kraj, v katerem se lahko občutijo škodljive posledice dogodka, ki je povzročil škodo, ki je dejansko nastala na drugem kraju (sodba z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 23 in navedena sodna praksa).

28 Sodišče je pojasnilo tudi, da se navedeni pojem ne nanaša na kraj stalnega prebivališča tožeče stranke, v katerem je središče njenega premoženja, samo zato, ker ji je tam nastala finančna škoda, ki izhaja iz izgube delov premoženja, do katere je prišlo in ki je bila utrpljena v drugi državi članici (sodbi z dne 10. junija 2004, Kronhofer, C-168/02, EU:C:2004:364, točka 21, in z dne 16. junija 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, točka 35).

29 Medtem ko zgolj dejstvo, da tožeča stranka utrpi finančne posledice, ne upravičuje podelitve pristojnosti sodiščem kraja stalnega prebivališča te stranke, je taka pristojnost upravičena, če je kraj stalnega prebivališča tožeče stranke dejansko kraj vzročnega dogodka ali kraj nastanka škode (glej v tem smislu sodbo z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točki 24 in 25 ter navedena sodna praksa).

30 V obravnavani zadevi se spor o glavni stvari nanaša na določitev kraja nastanka škode.

31 Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je ta kraj tam, kjer se zatrjevana škoda dejansko pokaže (sodba z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 27 in navedena sodna praksa).

32 Sodišče je v zvezi s tem že navedlo, da ni izključeno, da so sodišča kraja stalnega prebivališča tožeče stranke na podlagi nastanka škode pristojna za odločanje o tožbi za uveljavljanje odgovornosti izdajatelja certifikata zaradi prospekta v zvezi s tem certifikatom ter zaradi kršitve drugih obveznosti posredovanja informacij, naloženih temu izdajatelju, zlasti kadar je zatrjevana škoda nastala neposredno na bančnem računu tožeče stranke pri banki s sedežem na območju pristojnosti teh sodišč (sodba z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 28 in navedena sodna praksa).

33 Tako opredeljeni kraj nastanka škode namreč ustreza cilju Uredbe št. 1215/2012, s katero se skuša okrepiti pravno varstvo oseb s sedežem ali stalnim prebivališčem v Uniji, tako da se tožeči stranki omogoči, da brez težav ugotovi, na katero sodišče se lahko obrne, toženi stranki pa, da razumno predvidi, pred katerim sodiščem je lahko tožena, ker mora izdajatelj certifikata, ki ne izpolni svojih zakonskih obveznosti v zvezi s prospektom, če se odloči za uradno obvestitev o prospektu v zvezi s tem certifikatom v drugih državah članicah, pričakovati, da bodo nezadostno obveščeni subjekti

s stalnim prebivališčem v teh državah članicah vložili v ta certifikat in utrpeli škodo (glej v tem smislu sodbi z dne 28. januarja 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, točka 56, in z dne 12. septembra 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, točka 35).

34 Ugotoviti je treba, da ta cilj predvidljivosti ni zagotovljen enako, če v državi članici, v kateri je naložbeni račun, ki je bil uporabljen za nakup vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi v drugi državi, za izdajatelja teh vrednostnih papirjev ne veljajo zakonske obveznosti glede objave. Kot je namreč generalni pravobranilec poudaril v točki 29 sklepnih predlogov, merili v zvezi s stalnim prebivališčem in tem, kje so računi delničarjev, družbi izdajateljici delnic ne omogočata, da bi predvidela določitev mednarodne pristojnosti sodišč, pred katerimi bi lahko bila tožena, kar bi bilo v nasprotju s ciljem iz uvodne izjave 16 Uredbe št. 1215/2012, in sicer da se za zagotovitev načela pravne varnosti prepreči možnost, da bi bila tožena stranka tožena pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti.

35 Iz tega izhaja, da je v primeru družbe, ki kotira na borzi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, mogoče glede na nastanek škode ugotoviti le pristojnost sodišč držav članic, v katerih je ta družba za kotiranje na borzi izpolnila zakonske obveznosti glede objave. Samo v teh državah članicah lahko namreč taka družba razumno predvidi obstoj naložbenega trga in uveljavljanje svoje odgovornosti.

36 Nazadnje je treba glede vprašanja, do katere mere kolektivnost tožbe, kakršna je ta, ki je bila vložena v postopku v glavni stvari, omogoča, da se ne upošteva stalno prebivališče vlagateljev, ugotoviti, da iz zgoraj navedenih preudarkov izhaja, da ta sama po sebi ni odločilna za to, da se na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 določi kraj, v katerem je prišlo do škodnega dogodka.

37 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da neposreden nastanek izključno finančne škode na naložbenem računu zaradi naložbenih odločitev, sprejetih glede na informacije, ki so na svetovni ravni lahko dostopne, vendar nepravilne, nepopolne ali zavajajoče, in ki prihajajo od mednarodne družbe, ki kotira na borzi, ne omogoča, da se glede na nastanek škode ugotovi mednarodna pristojnost sodišča države članice, v kateri ima sedež banka ali naložbeno podjetje, v katere oziroma katerega registru je vpisan račun, če za navedeno družbo niso veljale zakonske obveznosti glede seznanjanja javnosti v tej državi članici.

Tretje in četrto vprašanje

38 Predložitveno sodišče s tretjim in četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali bi bilo v primeru, da je pristojno za odločanje o kolektivni tožbi, vloženi v postopku v glavni stvari, na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 pristojno tudi za odločanje o odškodninskih tožbah, ki so jih pozneje vlagatelji vložili posamično.

39 Vendar je treba navesti, da je iz predložitvene odločbe razvidno, da se spor o glavni stvari ne nanaša na take posamične odškodninske tožbe. Iz tega izhaja, da sta ti vprašanji v tej fazi hipotetični in da potreba po odgovoru nanju za rešitev tega spora ni izkazana. V teh okoliščinah ti vprašanji glede na to, da je funkcija, ki je zaupana Sodišču, ta, da prispeva k izvajanju sodne oblasti v državah članicah, in ne ta, da podaja posvetovalna mnenja o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, nista dopustni (glej po analogiji sodbo z dne 26. novembra 2020, Sögård Fastigheter, C-787/18, EU:C:2020:964, točke 76, 80 in 81).

Stroški

40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da neposreden nastanek izključno finančne škode na naložbenem računu zaradi naložbenih odločitev, sprejetih glede na informacije, ki so na svetovni ravni lahko dostopne, vendar nepravilne, nepopolne ali zavajajoče, in ki prihajajo od mednarodne družbe, ki kotira na borzi, ne omogoča, da se glede na nastanek škode ugotovi mednarodna pristojnost sodišča države članice, v kateri ima sedež banka ali naložbeno podjetje, v katere oziroma katerega registru je vpisan račun, če za navedeno družbo niso veljale zakonske obveznosti glede seznanjanja javnosti v tej državi članici.

Podpisi